

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qua acceptione, & tetentione paupertatis votum violetur. punct. 21.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

vel alius contra factos canones, ad cameram Apostolicam pertinere. Id ipsi confirmavit alia constitutione incipiente Rom. Pontif. cuius meminit Nau. *comm. de spolio* §. 6. n. 3. 4. & 5. Excepit tamen Ecclesie Romanæ Cardinales. His ergo constitutionibus constat regularem fugitivum, eisdem, vel ad beneficium promotum, vel extra conventum ex facultate superioris degentem, si illicitè, vel contra factos canones lucratur non monasterio, sed cameræ apostolicæ acquirere. Debet tamen regularis non esse ex num. laicorum quia hic esto sub nomine clerici in favorabilibus veniant, non tamen in odiosis, & penâlibus, qualis est hæc constitutio priuans religionè iure succedendi in suorum religiosorum acquiritur; & ita sustinet Suar. *de rel. tr. 8. lib. 3. c. 2. n. 24.* Vt autem hæc constitutio locum habeat, acquisitio debet esse illicita ex natura rei, vel contra factos canones, nec sufficit quod sit illicita spectatis propriæ religionis constitutionibus; quia non esset illicita clerico vt talis est, de quo expressè loquitur constitutio, vt bene aduertit Suar. *d. c. 2. n. 25.* Non tamen est opus, quod extra monasterium acquisitio contingat; quia constitutio hæc limitationem non fecit, sed absolute loquitur, sicuti nec de fugitivis, aut eiectionis tantum, sed de quibuscunque regularibus etiam ad beneficium legitime promotis, vel ex dispensatione extra monasterium degentibus intelligenda est; quia omnes hi sub nomine clerici regulares comprehenduntur. Suar. *d. c. 2. n. 30.* Probabile vero est religiosum obligatum non esse bona sic acquisita cameræ apostolicæ applicare ante sententiâ iudicis, sed posse monasterio cedere, quia cum hæc constitutio sit lex penâlis priuans religionè iure questio, videtur vim nõ habere ante iudicis sententiâ. Quod satis indicant illa verba constitutionis, *quib. in vita priuati fuerint*, per sententiam inquam, & tradit Suar. *d. c. 2. n. 28.*

21. Insuper Gregor. XIII. aliam constitutionem edidit, quæ est in bullario 44. aliis 19. quæ incipit, *officij nostri*. Quæ constitutione statutum est bona quocunque modo acquisita à regulari extra claustrum cedente, tametsi cum legitima suorum prelatorum licentia ab his, ad cameram apostolicam pertineat, nec monasterio, neque alteri pro operi adjudicari posse: & ita tradit Suar. *d. c. 2. n. 28.* Sanc. *lib. 7. sum. c. 32. n. 60. c. 33. n. 21.*

PUNCTVM XX.

Quale peccatum sit violare religiosam paupertatem, & quibus modis contingit.

S Y M M A R I V M.

1. Sacriligium est violatio paupertatis. Datur tamen leuis materia.
2. Grauis, vel leuis materia in voto paupertatis ex proportione ad furti materiam de semitur secundum omnes sententiâ.
3. Potest stante violatione leui iustitia grauis esse violatio paupertatis.
4. Frequenter cum violas paupertatem committis iniustitia peccatum, sed non semper.

Non est dubium hæc violationem ex se graui peccatum sacrilegij esse; quia est contra reuerentiam Deo debitam, cui te infidelem exhibes non exequendo quæ illi promissisti. Quod adeo aliqui Doctor. exaggerant, vt nec materiam leuem in hoc peccato admittant. Sed non sunt audiendi quia generale est in votorum transgressione dari leuem materiam, neque hoc votum aliquid speciale continet, ob cuius rationem excipi debeat à regula communi; & ita tradit Nau. *lib. 3. conf. tit. de Regularib. conf. 75.* aliis 3. de Statu Monach. n. 18. Azor. *t. 1. inst. mor. lib. 11. c. 12. q. 6.* aliis relatis Sanch. *lib. 7. c. 20. n. 2.* Suar. *t. 3. de relig. lib. 8. c. 6. n. 4.*

2. Solum est explicari difficile, quando sit censenda leuis, quando grauis materia, vt peccatum proprietatis graue, vel leue iudicetur? Communis sententia affirmat ex materia furti seclusis circumstantiis hæc grauitatem, vel leuitatem esse desumendam, ita vt illa sit in materia proprietatis grauis materia graueque peccatum constituat, quæ ex se in materia furti grauis est, graueque peccatum constituit, illa vero sit leuis materia, & leue peccatum, quæ in materia furti leuis est, nec culpam venientem excedit. Sic tradent Azor. Nau. Sanch. *n. pre. ed. vltati.* Dixi debere desumi hæc grauitatē ex materia furti secundum se, & seclusis circumstantiis personæ à qua furaris. Nam certum est ab homine paupere sæpè esse graue peccatum furti, si furti argentum vnum, vel duos ob damnū graue, quod inde patitur, è contra esset peccatum leue furti perire à Rege, vel homine ditissimo duos, vel tres aureos, si solum spectetur damnū, quod inde accipit. Non igitur ex hac diversitate grauitas, vel leuitas violationis voti paupertatis desumenda est, sed ex materia furti secundum se, & seclusis his circumstantiis, cuius grauitas, vel leuitas desumenda est ex eo, quod res suscepta grauitate conducat ad humanas actiones, & hominum necessitatem subleuandas, vt bene notat Suar. *t. 3. de re-*

lig. lib. 8. c. 6. n. 7. affirmans infra aureum non esse censendam materiam grauitate supra dicto fini conducere.

3. Ceterum est verissimum sit violationem paupertatis grauem esse quoties violatio iustitiæ secundum se grauis est, at existimo stante violatione iustitiæ leui secundum se violationem paupertatis grauem esse posse: maior enim quantitas ad grauem iustitiæ violationem videtur requiri quam ad violationem paupertatis. Nam violationis iustitiæ grauitas desumitur ex læsione proximo facta in bonis externis ad vsu vitæ necessariis, quæ latiore viam habet, quam læsio paupertatis, quæ desumitur ex infidelitate, quæ in Deum præstas non exequendo promissâ, quæ infidelitas, vt potè diuini cultus omisso ad sui grauitatem minori materia contenta est. Et confirmari potest ex voto erogandi in pauperes, tres vel quatuor argenteos, cuius transgressio grauis esset censenda, & peccatum mortale ob diuini cultus notabilem diminutionem; ametsi in materia furti tres, vel quatuor argentei leuis materia reputentur. Dicendum igitur est ex voto elemosynæ grauitatem, vel leuitatem voti paupertatis desumendam esse, illamque esse materiam leuē, vel grauem, cuius omisso in voto elemosynæ grauis, vel leuis esset. Cum autè in voto elemosynæ quatuor argentei censendi sint materia grauis, corū etiâ dispositio inuito superiore in materia paupertatis grauis materia censenda erit. Et ita explicat Suar. huius peccati grauitatē *d. t. 1. l. 8. c. 6. n. 9.*

4. Sed est dubium, an quoties peccatum committis aduersus paupertatis religiosæ votum, simul etiam committas peccatum furti, & iniustitiæ? Breuiter respondeo frequenter ita esse, non tamen semper. Quoties igitur res monasterij vel à secularibus absolute donatas recipis, retines vel expendis superiore inconsulto, peccatum proprietatis, & furti committis, quia est inuitum monasterium in eius dominium sunt translata. Ac si secularis tibi donata concederet, vt nollet in monasterium eorum dominium nec administrationem transire, solum peccatum sacrilegij aduersus paupertatis votum committeres illis vtendo, non tamen furti, & iniustitiæ, cum Dominus non sit inuitus. Sic Cordub. in sum. q. 109. Nau. *lib. 3. de rel. c. 4. p. 3. dub. 3. n. 182. in edit.* Sayra in clau. regia *li. 9. c. 16. n. 21.* Sanch. *li. 7. sum. c. 19. n. 55.* c. 20. n. 7. c. 21. n. 7. Lessius *li. 2. c. 41. dub. 9. n. 80.* E contra affirmat Sanch. *d. c. 20. n. 10.* & consentit Suar. *t. 3. de rel. li. 8. c. 11. n. 15.* te peccare posse aduersus iustitiâ, non tamen aduersus paupertatem, vt si à secularibus fueris non tibi retinendum, sed monasterio tradendum vel aliena contra Domini voluntatem destruas, quia in iis actionibus nihil tibi usurpas. Et idem est si ex voluntate superioris furtum committam retinere, peccares (inquit Sanch. & Suar.) contra iustitiam, sed non contra paupertatem, quia non proprio, sed alieno nomine rem usurpas. At hæc mihi non placent, quia paupertatis violatione constituitur rei temporalis vsus, & administratio absque licentia legitima superioris, ac furans rem alienam, vt monasterio tradas, cui tradere non potes, alienam rem usurpas, illaque vteris absque superioris legitima licentia. Ergo peccas contra votum paupertatis. Nec te excusat, quod eam accipias, vt monasterio tradas, quia ea traditio nulla est, sicut non te excusat, si eam acciperes, vt alteri seculari concederes, Neque item te liberat ab hac paupertatis transgressione, quod ex voluntate superioris furtum commiseris; quia ea superioris voluntas vt potè iniura nullius est effectus. Non enim superior concedere potest sibi subditis recipere, quæ ipse administrare n. quit. Deinde destructio rei alienæ inuito Domino etiam est contra paupertatis votum: usurpas enim rem alienam non retinendam, sed consumendam; quo vsu nihil magis proprium domini excogitari potest. Violatio igitur paupertatis in vsu rei temporalis pretio æstimabilis absque superioris legitima licentia consistit. Et ita sustinet Val. 2. 2. disp. 10. q. 4. punct. 3. *vers. poter.* Lessius *li. 2. c. 41. dub. 9. n. 79.* Hic autem vltus expliciter contingere potest acceptio, retentio, & distributio.

PUNCTVM XXI.

Qua acceptio, & retentione paupertatis votum violatur.

S Y M M A R I V M.

1. Videtur ex acceptioe, & retentione absque licentia, quod extenditur ad comestibilia.
2. Quanti hæc æstimanda sint, vt graue peccatum constituant.
3. Quid de rebus conueniunt vsu presentancis non consumptibilibus.
4. Si accipias ab externis, vt tibi retineas, illisque vtiaris, peccas.
5. Si accipias vt superiori tradas raro potest esse mortale.
6. Accipere à secularibus pecuniam in custodiam vt opportuna occasione ex licentia superioris vtiaris, non videtur graue peccatum.

Questio respondeo, ea acceptioe, & retentione paupertatis votum violari, quæ absque superioris consensu

senſu ſit, nam eo ipſo ſit nomine proprio, colligitur expreſſe ex c. non dicatis, 12. q. 1. & ex c. cum ad monaſterium, de ſtatu monach. & tradunt omnes. Ea autem, quæ accipere potes, vel ſunt bona conventus, vel externorum. Si ſint bona conventus, eaque occultes in tuum uſum proprium, peccas mortaliter ſtante materia graui tum contra iuſtitiam, tum contra religionem: Sic Suar. t. 3. de rel. lib. 8. c. 11. n. 59. quia nomine proprio utris re pretio æſtimabili inuito Domino. Solum aduerto ex comestibilib. quæ communiter religioſorum ſuſtentioni deſignantur, ſi ad tuum uſum accipias, grauiorem multo materiam deſiderari ut pecces mortaliter. Tum quia ſuperiores in hac parte non ſunt æquè inuiti, ſed inſtar patrum cum filiis ſe habent. Tum quia eo uſu parcis aliis rebus, quæ à ſuperiore in tui ſuſtentionem erant concedendæ. Sic Suar. tom. 3. lib. 8. cap. 11. numer. 41. Sanch. lib. 7. ſum. cap. 21. à numer. 31.

2. Quanti autem hæc comestibilia æſtimanda ſint, ut occulte accepta cenſentur materiam grauem, & peccatum mortale conſtituere, prudenti arbitrio eſt deſiniendum, ut notant Suar. & Sanch. ſuprà. Si enim paulatim modica accipias etiamſi cum animo ſtimo perſeuerandi in ea iniqua acceptione, peccatum mortale non committes, niſi forte religioni grauis damnificatio fiat, religioſique alij debita ſuſtentione priuentur. Sanch. d. c. 21. n. 31. At ſi ſimul hæc comestibilia accipias, ut ſic accepta occulte retineas, & paulatim conſumas; cederem te peccatum mortaliter, ſi ualorem vnus auri excederet, quia grauem deformitatem continet hæc acceptio, & retentio, meritoque ſuperior eſt inuitus. Quod à fortiori procederet, ſi res accepta pretioſa ſit, neque ad communem uſum, ſed extraordinarium religioſorum, vel pro inſimis deſtinata eſt Sanch. d. c. 21. n. 33. Notanter dixi de acceptione, & retentione comestibilium ad tuum uſum: nam ſi ea accipias, ut vendens, vel cum externis diſtribuas, non dubito, minorem quantitatem ſufficere ad peccatum mortale conſtituendum, quia in eo uſu utpote religioni magis nociuo ſuperior inuitus eſt, & ita notauit Leſſ. loquens de famulis, & filiis familias, l. 2. de iuſt. c. 12. dub. 8. n. 48. Sanch. d. l. 7. ſum. c. 21. numer. 11.

3. Si uero quæ ex conuentu accipis non ſint uſu præſentaneo conſumptibilia, qualia ſunt libri, imagines, veſtes, & ſimilia, Diſtinguendum eſt, vel ea accipis, ut occulte retineas, & inſcio ſuperiore utaris, ne poſſit à te auferre, & in eo caſu manifeſtum eſt uſum eſſe mortaliter peccaminolum, ſi per longum tempus vnus ſcilicet anni fiat. Suar. lib. 8. cap. 12. n. 4. & ſeq. At ſi non occulte retineas, ſed palam habeas, ita tamen cum aliis rebus ex ſuperioris licentia poſſeſſis immixta, ut xix ſuperior diſtinguere poſſit, nec inuenire. Aſſeruit Azor. t. 1. inſt. mor. cap. 12. q. 3. lib. 12. ſi ſolum ad tempus, & non in perpetuum ea ſic uelis retinere, non eſſe peccatum mortale. Verius tamen exiſtimo contrarium, ſi diuturno tempore horum retentio continuetur, quia eſt retentio abſque uoluntate ſuperioris ipſo facto ita occulta, ut ſuperior mortaliter loquendo ſe retentis uti non poſſit, nec pro libito diſponere. Adde, eſt à principio ex uoluntate ſuperioris ea acceptis, ſi poſtea timens ne ea auferat, uis ita celare, ut non poſſit pro libito auferre, proprietarius eris, quia uis poſſidere rem ireuocabiliter, & à ſuperioris uoluntate independenter. Sic Suar. tom. 3. de relig. lib. 8. cap. 12. numer. 4. & 6. Sanch. lib. 7. ſum. c. 19. numer. 57.

4. Quod ſi bona, quæ accipis abſque ſuperioris conſenſu; externorum ſint, ea accipis, ut tibi retineas, & inſcio ſuperiore utaris, non eſt dubium, eſſe acceptationem mortaliter peccaminofam, ſi materia grauis ſit. Quod adeo uerum eſt, ut etiamſi ſecularis tibi eam ad uſum concedat, retento apud ſe Domino, adhuc tu illis utens abſque ſuperioris conſenſu peccas mortaliter, quia uoto paupertatis non ſolis priuatis rerum dominio, ſed illorum libero uſu, & à ſuperiore independente, ut bene tradit Azor. t. 1. inſt. mor. lib. 12. c. 12. q. 2. Leſſius lib. 2. de iuſt. c. 4. dub. 5. n. 28. Sanch. li. 7. ſum. c. 19. n. 53. Neque ab hoc peccato proprietatis excuſat, quod ſic donata à ſecularibus ſint comestibilia, quia etiam illorum uſus eſt pretio æſtimabilis, & contra uotum paupertatis, ſi abſque conſenſu ſuperioris habeatur: tametsi, ut dixi, quantitas maior in his deſideretur ad peccatum mortale conſtituendum, quam in pecunia, aliſque materiis. Imo maior expoſtulat in ſic acceptis, quam in uſurparis à conuentu, quia minus prælaris inuoluntarius eſt. Sanch. lib. 7. ſum. c. 19. n. 53. & c. 21. à n. 31. Suar. t. 3. de relig. lib. 8. cap. 11. n. 41.

5. Dixi ſi rem accipis, ut tibi retineas, nam ſi eam accipis ſuperiori tradendam, raro poſſe eſſe mortale peccatum. Tum quia ſuperior frequenter conſentit. Tum quia liber eſt ad rem acceptandam, vel repellendam, pro ut ſibi magis placuerit. At ſi daremus ſuperiorem eſſe inuitum, & quantitatem acceptam eo renuente grauem eſſe, non dubito poſſe per ſe peccatum mortale conſtituere, quia ea acceptio, & traditio in monaſterij uſus actus eſt proprietatis, quia eſt uſus rei tanquam propria, & ita tradit Suar. d. lib. 8. c. 11. n. 32.

6. Sed quid ſi pecuniam, vel aliquid quodvis à ſeculari accipies in cuſtodia, ut opportuna occaſione ex licentia ſuperioris libros emeris, aliſque tuis neceſſitatibus ſuccurreres? Affirmant Sanch. lib. 7. ſum. c. 19. n. 50. & Suar. t. 3. de relig. li. 8. c. 11. n. 45. Laym. lib. 4. tit. 5. c. 7. q. 1. uerſ. At uero, ſe excuſari à uſu proprietatis, eo quod nec dominium nec uſum, neque adminiſtrationem illius pecuniæ acceptas, ſed hæc omnia uſus eſſe apud deponentem ſolo officio cuſtodis admilſo. Quod uoto paupertatis non uidetur prohibitum, ut ſatis indicat Nod. in c. exiit, uerſ. ad maiorem de Verb. ſignific. ubi loquens de fratibus Minoribus in quorum fauorem ſeculares apud ſydicum pecunias deponunt, inquit, Patet ex præmiſſis in tali commendatione pecuniæ ipſos fratres non ſolum à receptione pecuniæ, proprietate, dominio, uſu, ac contractatione qualibet ipſius; & ab ea pecunia penitus eſſe alienos. Idem autem eſt, ut bene notauit Sanch. ſuprà ex D. Bonauer. quod pecunia apud te, vel apud tertiam perſonam deponatur, ſi noliſ illius dominium, uſum, aut adminiſtrationem acceptare ſuperiore in conſulto. Verum eſt aduerſus uotum paupertatis hæc diſpoſitio non ſit, ſæpe eſt contra regulas, & religionis conſtitutiones, quippe multum minuit in Deum fiduciam, & non parum derogat paupertatis religioſæ profeſſioni, & ſplendoris promotionem non debere admitti in uim depoſiti, ſed ſolum in uim cuiuſdam familiaris cuſtodie, aliàs peccaret religioſus aduerſus paupertatis uotum depoſiti contractum celebrando, quia eſt contractus nullus ſit, nullamque obligationem monaſterio imponat, ad uelle quantum eſt ex ſe eam obligationem ſubire, & iura depoſiti deponenti concedere ſuperiore inconſulto, iniquum eſt.

PUNCTVM XXII.

Qua diſtributione, & diſpenſatione pecuniæ uotum paupertatis uioletur.

SVM MARI VM.

1. Diſtributio ſine licentia tacita, uel expreſſa uiolaret paupertatem.
2. Si obſenta licentia ad unum in alius expenſas abſque alia præſumpta licentia peccas.
3. Ex bonis conuentus deſtinatis non licet religioſis priuatis elemoſynas facere: ex bonis tantum uſus, ſpeciali illorum eſt conſuetudini ſtandum.
4. Quid de acceptis à ſecularibus ſub diſtinctione reſponderetur.

1. Regula eſt ab omnibus doctoribus recepta eam diſtributionem pecuniæ contra uotum eſſe, quæ fieret abſque expreſſa, uel tacita ſuperioris licentia, quæ eſt uſus ſatis apertus domini. Quod non ſolum uerum habet in donatione, ſed etiam in mutuo, depoſito, & commodato, utris enim re tanquam propria. Non enim tibi licet alium pecuniæ uſum habere præter eum, qui à ſuperiore expreſſe, uel tacite conſeſſus eſt. Solum aduerto cum Sanch. li. 7. ſum. c. 29. n. 61. te ſæpe ſerpe excuſari à mortali mutando, commodando res ad tuum uſum deſtinatas, ſi ſecurus es de reſtitutione, aut conſeruatione illarum: quia uidetur eſſe leuis materia. Ego dico, quia eo caſu ſuperior non cenſetur eſſe notabiliter inuitus.

2. Hinc infero, ſi licentiam habes expendendi pecuniam in libros, u. g. te peccaturum ſi abſque alia licentia præſumpta aliter expenſas, quia illa prior licentia limitata erat, neque ad aliam diſpoſitionem ex tenditur, ac proinde eſt uſus pecuniæ abſque licentia. Mend. in quodlib. q. 8. concl. Man. Rod. q. reg. 1. 3. q. 29. art. 10. concl. 4. Sanch. lib. 7. ſum. c. 19. n. 48. Suar. t. 3. de relig. lib. 8. c. 15. q. 3. Quapropter ſi pro iter agendo date tibi eſſent pecuniæ, tu uero ſtrictius ſolito uiueres, non obinde poteris ex tibi ſubtrahere libros emere, elemoſynas facere; alterius uſus applicare, quia ſolum pro ſuſtentione, & neceſſitatibus in itinere concurrentibus conſeſſus ſunt. Excipere tamen debes, niſi contrarium conſuetudine religionis receptum ſit. Plures enim religiones ſuis religioſis determinatam quorundam pro cibo, & potu, aliſque neceſſariis deſignant, ea lege, ut nihil amplius teneatur monaſterium eis dare, neque ipſi de reſtudo rationem reddere, ſed ſuo damno, uel incommodo eam expendunt. In his enim religioſibus apertum eſt nullum eſſe peccatum reſtudo donate, in alium uſum pium expendere. Sic Nau. com. 2. n. 8. de Reg. c. 13. conſ. 111. de Reg. conſ. 71. aliàs de ſtatu Mon. conſ. n. 46. Petr. Nau. lib. 3. de reſt. c. 1. dub. 1. n. 158. in 2. adit. Mol. d. de iuſt. diſp. 276. uerſ. religioſus in conuentu Sanch. lib. 7. ſum. c. 19. n. 100. Suar. t. 3. de relig. lib. 8. c. 15. n. 8. At in ea religione, ut in Societate Ieſu, in qua religioſis nulla quota determinata aſſignatur, ſed quæ fuerint neceſſaria ſingulis religioſis conceduntur, nullatenus poſſunt quæ ſibi ſubtrahant de ſuſtentione etiam iter agendo in alios uſus expendere, quia ſolum uſus facti in particulari habent.

3. Secundò infero, ſingulis religioſis licitum non eſſe elemoſynas

DE
CASTRO
PALATI
TONI
II